

-oss bry oss!

PILAR III

2023

Offentliggjøring av informasjon om
kapital, risikoforhold, godtgjørelse og
informasjon fra kredittforetak

*Oppdatert pr. 31.12.2023
Vedtatt av styret 15.02.2023*

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Innledning og formål med dokumentet	2
2.	Styring og kontroll av risiko	2
2.1	Formål og prinsipper for ICAAP	2
2.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer	4
3.	Bankens godtgjørelsesordning	6
4.	Informasjonsplikt for foretak som har eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnrett	7
5.	Standardiserte skjemaer for offentliggjøring av bankens nøkkeltall for kapital og likviditet	8

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del IX. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2023 og rapporteres i hele tusen kroner med mindre annet fremgår.

Kapitaldekningsregelverket består av tre pilarer:

Pilar 1 er et minimumskrav til ansvarlig kapital på minst 8 % av beregningsgrunnlaget.

Pilar II, er et krav om at alle banker og finansieringsselskaper årlig skal gjennomføre en vurdering av egen risiko, kapitalbehovet (ICAAP) og likviditetsbehovet (ILAAP). Finanstilsynet er pålagt å evaluere ICAAP/ILAAP-prosessen og resultatene av prosessen i det enkelte foretak (SREP), og på bakgrunn av evalueringen fastsetter et pilar 2-krav for foretakene.

Pilar III er et krav om at finansiell informasjon om bankens kapitaldekning og ICAAP prosess offentliggjøres. Pilar III har som formål er å bidra til økt markedsdisiplin og å gjøre det lettere å sammenligne foretakene. Foretakene skal offentliggjøre opplysninger som gir markedsaktørene mulighet til å vurdere foretakenes risikoprofil, kapitalisering og styring og kontroll av risiko. Informasjonen skal gis på en forståelig måte som gjør det mulig å sammenligne ulike foretak. Informasjonen skal offentliggjøres minst årlig samtidig med årsregnskapet, men foretakene skal vurdere om noen av kravene skal offentliggjøres hyppigere.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

2. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

2.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidige risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer mv.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer og instruksjer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoer, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoene. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Bankens kapitaldekning pr. 31.12.23 er:

Ren kjernekapitaldekning	26,4 %
Kjernekapitaldekning	26,4 %
Kapitaldekning	26,4 %

Bankens konsoliderte kapitaldekning pr. 31.12.23 er:

Ren kjernekapitaldekning	25,2 %
Kjernekapitaldekning	25,4 %
Kapitaldekning	25,6 %

ICAAP beregningen gir et kapitalbehov på 21,1 % inkl. alle bufferkrav, pilar II og styringsbuffer. Oppdatert beregning for 2023 blir gjort innen april 2024.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år. Formålet med denne dokumentasjonen er å beskrive vurderinger og aktiviteter som Oppdalsbanken har gjennomført i forbindelse med ICAAP-beregningen i banken, knyttet til metoder og resultater for evaluering av bankens risikoprofil og kapitalbehov. Styret er aktivt med i prosessen.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for ulike risikoer ved hjelp av ulike metoder:

- Kreditt- og konsentrasjonsrisiko
- Likviditets- og finansieringsrisiko (ILAAP)
- Markedsrisiko
- Eiendomsrisiko
- Operasjonell risiko
- Risiko knyttet til pensjonsforpliktelser
- Omdømmerisiko
- Forretningsmessigrisiko
- Strategisk risiko
- Forsikringsrisiko
- Risiko knyttet til uforsvarlig gjeldsoppbygging
- Systemrisiko

2.2 Styling og kontroll av enkeltrisikoer

Risikostyring er viktig for at banken skal nå sine mål, og er et sentralt element i bankens daglige drift og i styrets fokus. Oppdalsbanken har i det overordnede strategiarbeid, de vedtatte policydokumenter og i bankens risikovurdering og interne kontrollrutiner en tilfredsstillende oppfølging og kontroll med de risikoer som banken utsettes for.

Policy for virksomhetsstyring og kontroll er det overordnede dokumentet som definerer alt arbeid med risiko i Oppdalsbanken. Denne strategien skal gjennomgås og oppdateres årlig. Dette ble siste gang gjort 22.03.2023. I tillegg er det utarbeidet policydokumenter for bankens finansielle risikoer kredittisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Styret behandler hvert kvartal en periodisk risikorapport som er en totaldokumentasjon over bankens risikoeksponering. I tillegg har styret etter fastlagt plan en årlig gjennomgang av bankens overordnede strategi- og policydokumenter, blant annet relatert til bankens risikostyring og internkontroll.

Styret vil ved den årlige gjennomgangen, revisjon og behandling av overordnet risikodokument tilstrebe og fastsette bankens prinsipper for risikostyring og intern kontroll. Styrets risikopolicy legger vekt på at banken skal ha en lav til moderat risiko for bankens samlede virksomhet.

Kreditt- og konsentrasjonsrisiko

Kredittisiko defineres som risiko for tap knyttet til at bankens lånekunder ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittisiko omfatter også tapsrisikoen knyttet til avgitte garantier for oppfyllelse av kunders forpliktelser.

Banken skal kunne betjene de fleste potensielle lånekunder innenfor bankens geografiske nedslagsfelt, og skal ha lav til moderat kredittisiko i utlånsporteføljen. Utlån i personkundemarkedet skal i hovedsak sikres med pant i bolig eller andre realiserbare eiendeler. Utlån til næringskunder skal utgjøre en begrenset andel av samlede utlån. Banken skal ikke yte lån til foretak innenfor antatt spesielt risikofylte bransjer.

Sentrale forutsetninger for å redusere denne type risiko er god kredittvurdering av kompetente medarbeidere, samt gode rutiner, systemer og verktøy på kredittgiving og oppfølging av låneengasjement. Det er utarbeidet en egen kredittpolicy som beskriver nærmere hvordan banken skal forholde seg til kredittisiko. Denne policyen gjennomgås og oppdateres årlig, siste gang 19.12.23. Kredittpolicyen sier at betjeningsevne er det viktigste kriteriet for å vurdere kredittgiving, både for personmarkedet og næringsliv. Deretter er det sikkerheter som blir vurdert. Det er viktig at risikoklassifiseringen er korrekt og forsvarlig.

Banken skal til enhver tid ha kontroll på kredittisiko, gjennom gode systemer og rutiner for kredittgivningen og oppfølging av engasjement. Et viktig hjelpemiddel er bankens risikoklassifiseringssystem og bankens kreditthåndbok. Banken skal ha en moderat risikoprofil når det gjelder kredittisiko.

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om:

- Enkeltkunder
- Enkelt bransjer
- Geografiske områder

Likviditets- og finansieringsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for at banken i en gitt situasjon ikke klarer å refinansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser ved forfall. Likviditetsrisiko vil avhenge av bankens balansestruktur, likviditeten i kapitalmarkedet og bankens kredittverdighet. Med balansestruktur menes soliditet og innskuddsdekning, samt forskjeller i omløpshastighet og bindingstid på eiendels- og gjeldssiden. Bankens kredittverdighet vil avhenge av bl.a. soliditet, inntjening, risikoprofil og utlånsporteføljen.

Banken skal til enhver tid ha kontroll på likviditetsrisiko, gjennom gode systemer og rutiner for oppfølging av likviditeten. Det er utarbeidet en egen likviditetspolicy som beskriver nærmere hvordan banken skal forholde seg til likviditetsrisiko. Likviditetspolicyen setter blant annet rammer og mål for bankens finansiering og krav til likviditetsbuffer. Denne policyen skal gjennomgås og oppdateres årlig. Dette ble siste gang gjort 22.03.2023. Banken skal ha en lav risikoprofil når det gjelder likviditetsrisiko.

Markedsrisiko

Med markedsrisiko forstås her risiko for reduserte verdier av bankens eiendeler som følge av svingninger i markedspriser for finans- og realaktiva. Markedspolicyen gjennomgås og oppdateres årlig. Dette ble sist gang gjort 22.03.2023. Bankens strategi sier at eksponeringen i verdipapirmarkedet skal være begrenset, og styret har satt rammer for plasseringer per risikovekt, sektor og låntaker. Banken skal ha en moderat risikoprofil når det gjelder markedsrisiko.

Eiendomsrisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller i porteføljer av eiendomsinvesteringer. Eiendomspriserisiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap pga. utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, mennesker og systemer eller pga. eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter risiko innen personal, økonomi, IT-sikkerhet, fysisk sikkerhet, drift, juridisk sikkerhet, forvaltning, kontroll og daglig drift. I dette inngår risiko for at banken kan bli påført tap eller kostnader som følge av at IT-systemer og organisasjon ikke kan behandle transaksjoner på korrekt og tidsriktig måte, manglende sikring av omdømme, eiendeler og ressurser mv., bevisste handlinger fra egne ansatte og/eller utenforstående med sikte på å oppnå urettmessige fordeler, manglende sikring av kunders eiendeler eller uaktsomhet ved forvaltning av eiendeler på vegne av andre systemtekniske og manuelle kontroller som ikke fungerer

Den operasjonelle risiko vil blant annet kunne reduseres gjennom god kvalitetssikring og gode interne systemer, rutiner, retningslinjer og kontrollsystemer. Banken skal til enhver tid ha kontroll på den operasjonelle risiko, gjennom gode systemer for kvalitetssikring og intern kontroll. Policy for operasjonell risiko gjennomgås og oppdateres årlig. Dette ble sist gang gjort 22.03.2023. Banken skal ha en lav risikoprofil når det gjelder operasjonell risiko.

Forretningsrisiko

Uventede endringer i inntektene eller kostnader knyttet til eksterne faktorer medfører forretningsrisiko. Årsakene til forretningsrisiko kan være konkurranseforhold som fører til reduserte volumer og prispress, reguleringer eller forhold hos samarbeidspartnere som reduserer lønnsomheten gjennom enten bortfall av inntekter eller økte kostnader.

Tap vil oppstå dersom banken ikke tilpasser seg endringene. God planlegging og gode rutiner er viktige verktøy for å redusere risiko. Endringer i omdømme kan medføre svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.

Et svekket omdømme for Oppdalsbanken kan også skyldes forhold i andre institusjoner som av markedet defineres som en del av banken. Banken skal ha en lav risikoprofil når det gjelder forretnings- og omdømmerisiko.

Strategisk risiko

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Oppdalsbanken har som overordnet strategi å være tilsluttet en allianse. Alliansevalg er derfor vurdert som en del av den totale strategiske risikoen. Oppdalsbanken er først og fremst en bank med lokal sparebankprofil. I det legger vi at banken skal være en viktig aktør i utviklingen av Oppdalssamfunnet og sikre finansieringsbistand for gode og lønnsomme prosjekter, både for privatpersoner og bedrifter. Banken fattet i 2016 et strategisk valg om å etablere et avdelingskontor i Trondheim. Prioritert område for avdelingskontoret er å skaffe vekst innenfor privatmarkedet, fortrinnsvis utlån med pant i bolig. Banken har fra før mange privatkunder i området, og den strategiske risikoen med etableringen vurderes til å være moderat.

Omdømmerisiko

Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter. Tillitskrisen kan ramme banken alene eller hele Eika Gruppen.

3. BANKENS GODTGJØRELSESORDNING.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse som defineres inn under pkt 3: Unntak i Finanstilsynets rundskriv 2/2020 av 19.05.2020 «Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak». Ordninger omfatter hele banken og gir ikke incentiveffekt når det gjelder risikoeksponering.

Banken har også i 2023 hatt en bonusordning for sine ansatte. Ordningen omfatter alle bankansatte og blir utbetalt som en del av den enkeltes lønnsgrunnlag dersom enkelte måltall knyttet til aktivitet og resultat blir oppnådd. Bonusen er den samme for alle bankansatte, med unntak av banksjef og risiko- og complianceansvarlig som ikke er med i bonusordningen.

Ansatte og banksjef kan som en del av ansettelsesavtalene få lån på gunstige vilkår etter særskilte regler vedtatt av styret. Disse fordelene er skattepliktig ut fra normalrentesats fastsatt av skattemyndighetene.

Lån og kreditter til styret og andre tillitsvalgte er gitt på ordinære kundevilkår.

4. INFORMASJONSPLIKT FOR FORETAK SOM HAR EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT

		Beløp i tusen kroner eller prosent	
a	Overføringsrad: Samlet portefølje overført og formidlet til Eika Boligkreditt AS (bolighypoteklån) i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån		21,5 %
b	Gjennomsnittlig belåningsgrad for bolighypoteklån hos Eika Boligkreditt AS		56,6 %
c	Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen		109,24 %
d	Tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt		98,96 %
e	Utestående garantiforpliktelse		6.011
f	Bokført verdi av hhv. obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondsobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetaket	Obligasjoner med fortrinnsrett	106.572.817
		Aksjer	1.428.559
		Fondobligasjoner	576.348
		Ansvarlig lånekapital	779.252
g	Andre forpliktelser overfor kredittforetaket som følge av aksjonæravtaler og lignende	Senior obligasjoner	3.303.114

5. STANDARDISERTE SKJEMAER FOR OFFENTLIGGJØRING AV BANKENS NØKKELTALL FOR KAPITAL OG LIKVIDITET

Skjema EU KM1 - Nøkkeltall kapital og likviditet

Beløp i tusen kroner

		a		e
		31.12.2023		31.12.2022
	Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)			
1	Ren kjernekapital	642.203		580.671
2	Kjernekapital	646.813		585.414
3	Total ansvarlig kapital	653.025		591.052
	Risikovektet beregningsgrunnlag			
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	2.551.380		2.419.495
	Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
5	Ren kjernekapitaldekning	25,17 %		24,00 %
6	Kjernekapitaldekning	25,35 %		24,20 %
7	Total kapitaldekning	25,59 %		24,43 %
	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	0,00 %		0,00 %
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	0,00 %		0,00 %
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	0,00 %		0,00 %
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)	8,00 %		8,00 %
	Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %		2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)			
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,50 %		2,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	4,50 %		3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)			
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)			
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	9,50 %		7,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	17,50 %		15,50 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)	438.093		387.111
	Uvektet kjernekapitalandel			
13	Sum eksponeringsmål	4.871.642		4.675.934
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	13,28 %		12,52 %
	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent)			
EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)			
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede kapitalkravet)			
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
	Likviditetsreserve (LCR)			
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	419.151		381.853
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	237.299		259.557
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	77.394		42.553
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	159.905		217.004
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	262,1 %		176,0 %
	Stabil finansiering (NSFR)			
18	Poster som gir stabil finansiering	3.480.653		3.513.678
19	Poster som krever stabil finansiering	2.482.770		2.635.619
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	140,2 %		133,3 %